

POUCIEKAĆ (37) *vb pf i [impf]*

o oraz e *prawdopodobnie jasne* (tak w po- oraz uciekać).

[*praes 1 sg pouciekâm.*] ◇ *fut 3 pl pouciekają* (2). ◇ *praet 3 sg m pouciekał* (1). *n pouciekało* (6). ◇ *3 pl m pers pouciekali* (21). *subst pouciekały* (3). ◇ *plusq 3 sg n było pouciekało* (1). ◇ *3 pl m pers byli pouciekali* (2). ◇ *imp 3 pl niech pouciekają* (1).

Sł stp brak, Cn s.v. rozbiegam się, Linde XVII w.

1. *pf Oddalić się szybko, uciec (o wielu); fugere Miech, PolAnt, Vulg; diffugere Miech, Cn; fugam inire, recipere Miech; dilabi, dispalari Cn (37)* : Także Tatarzy po bitwie v Chmielnika przyjechali do Krakowa we łrzodę popiielczową, á gdy tam ludu nie znalezi (bo wŕzytko było pouciekało) tedy kołcioły y domy popalili *MiechGlab 8*; A gdy wypełnił [*ofiary*]/ przyŕzedł Sámuel pytał krolá coś to wczýnił? Rzekł Saul/ pouciekał lud/ zdáło mi ŕie łzkodliwie czekáć cię dłuęo *BielKron 64v, 119v, 238v; BudNT Luc 8/34; SkarŻyw 70*; A ocuciwŕzy ŕię łtroŕ cięmnicę/ y wyrzawŕzy drzwi otworzone v cięmnicę; dobywŕzy mieczá/ chciáł ŕię łam zabić: mniemáiąc iż więźniowie poućiekáli. *WujNT Act 16/27*; [Nadto swobodnych kmieci jest 5, którzy hinc ad decursum unius anni będą dawac jako i drudzy, jeśli nie pouciekają. *LustrRus 232*; A iż powiada [*Stanisław Skop*], że mu niektórzy słudzy pouciekali, tedy my nie sług jego ale onego samego w tym wszytkim patrzac chcemy. *ListyZygmAug 1550/145*].

pouciekać do kogo (1): Zony pułzkarzow poućiekáły do nas s dziećmi *BielKron 459v*.

pouciekać od kogo, od czego (7): *LibLeg 11/62*; wiele ludu pieŕzego od nich [*od Niemców*] poućiekáło *BielKron 309*; poućiekáli Maurowie od łwych Naw *BielKron 454, 360v; BudBib Num 10/35; SkarŻyw 374, 484*.

pouciekać komu dokąd (1): [*Wespucyjusz*] vyrzał dwádzieściá ludzi iádac w koryćie/ poimáli ie/ ále im w wodę povćiekáli iáko Bobrowie *BielKron 447v*.

pouciekać dokąd [*w tym: do czego* (4), *w co* (3), *za co* (1), „*tam*” (1)] (9): *BielŻyw 123*; z ktoreęo porażenia y drudzi ziemianie do inŕzych krolełtw pouciekali/ á lud kmieczy z dziecmi y z bydłem po leŕiech y po błothach ŕie pokryli *MiechGlab 8, 7*; Wilczętá teŕ podroŕŕzy/ w łás poućiekáły. *RejŻwierz 119v*; obegnáli miáfto Zábulon/ ále w nim ludzi nie było poućiekáli w gory *BielKron 146v*; drudzy [*gdańszczanie*] zá morze poućiekáli. *BielKron 419v, 146, 394v; [CorfusDocum 1576 nr 166]*. *Cf pouciekać komu dokąd; [»poudekać gdzie kto mogł«]*.

pouciekać skąd (4): wŕzytki pijawki do wody z miáfta pouciekały. *BielŻyw 123*; drudzy [*mężowie*] poućiekáli z okrętu w pław *BielKron 442*; [gdy ŕilá Łácedemończykow poućiekáło z bitwy: [...] Senat Łácedemońki [...] chciáł to onym podárowac *PlutBBud P2; LustrRus 58, 249*]. *Cf pouciekać skąd w czym, »przed strachem pouciekać«*.

pouciekać skąd w czym (1): zápálił ŕie okręt y zęorzał ze wŕzytkimi towáry Tonárowi Sáncynowi/ thák iż ledwie łnieęo ludŕie w łodziach povćiekáli [!] *BielKron 454v*.

W połączeniach tautologicznych typu „odbieżawszy pouciekać” (4): łami teŕ [*mężowie izraelscy*] odbieżawŕzy miáft poućiekáli *BibRadz 1.Reg 31/8*; Tedy wczniowie wŕzyŕcy opuŕciwŕzy go [*Jezusa*] poućiekáli. *BudNT Matth 26/56* [*przekład tego samego tekstu* (2)] *LatHar 694; WujNT Matth 26/56*.

W porównaniach (2): *BielKron* 447v; Teráfowie mówili próżność/ [...] dla tego po wćiekáli iáko drob vniżyli fię iáko bez páłterzá [*idcirco profecti sunt in captivitate, sicut pecudes, humiliaverunt se, quia non est pastor*]. *BudBib Zach* 10/2.

Zwroty: [»pouciekać gdzie kto mógł: Tegoż Roku írogie á iádowite powietrze w Wilnie pánowało/ dla ktorego byli Miełczánie povćiekáli gdzie kto mógł. *StryjKron* 765.]

»pouciekać precz« [*szyk zmienny*] (2): Náfzy widząc/ wyłóżyli dźiáá tákież hakownice/ puścili ná nie ítrzelbę/ polękli fie Kánibałowie/ íkakáli do wody iáko záby z grobley/ norkiem precz poućiekáli *BielKron* 444, 71v.

»dla strachu, przed strachem [*skqd*] pouciekać« = *pre timore fugere Miech* (1:1): wízytczy z Wratifławia miełczánie dla ítrachu byli pouciekali [*cives etenim Vratislavienses pavore consternati ... fugam inierunt*] zabrawszy z íobą czo kółztownieyżego *MiechGlab* 9, 5.

Szeregi: »opuścić i pouciekać« (1): Y vyrzeli mężowie Izráelscy ktorzy zá doliną y ktorzy zá Iordanem (miełzkáią) [...] że pomárli Saul y synowie iego/ tedy opuścili miásto/ y povćiekáli [*et reliquerunt civitates, et fugerunt*] *BudBib 1.Reg* 31/7.

»rozbiec się i pouciekać« (1): thamże gdy była bithwa wízytko ono mnośtwo poimanych rozbiegło fie y pouciekało do lálów bliłkich [*omnis captivorum multitudo diffugiens, in propinquas sylvas se recepit*] *MiechGlab* 7.

W przen (2) :

Szereg:»rozsytać się (a. rozproszyć się) i pouciekać« (2): powítań Iehowo á rosłypą fię nieprzyiáciele twoi y po wćiekáią nienayrzący cię od oblicza twego [*et dispergantur inimici tui, et fugiant odio habentes te a facie tua*]. *BudBib Num* 10/35 [*przekład tego samego tekstu*] *SkarŻyw* 484.

Przen: *Zniknąć* (1) : Poki dzień wiać będzie á po wćiekáią ćienie/ wroc fię *BudBib Cant* 2/17.

2. [*impf Uciekać*: Transfugio, ich lauff an ein andern ort. poućiekam/ ziednego mieyfcá ná drugie wćiekam. *Volck* 238.]

Synonimy: 1. odbiec, odbiegać, odbieżeć, zbiec, zbieżeć.

Formacje współrdzenne cf CIEC.